

Prohlášení FESE k úloze burz na energetických trzích

15. listopadu 2022, Brusel

Finanční trhy jsou pro evropské hospodářství zásadní infrastrukturou. Slouží potřebám účastníků při získávání kapitálu, nakládání s investicemi, přístupu k peněžním prostředkům a řízení rizik, která se týkají jak drobných, tak institucionálních investorů. Trhy s deriváty denně dokazují, že jsou schopny zvládat mimořádnou volatilitu a napětí, pod nimiž fungují v důsledku probíhající energetické krize.

Jak zdůraznila předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová ve svém projevu o stavu Unie, Evropa čelí především krizi dodávek energie, kterou vyvolala ruská invaze na Ukrajinu. To vysvětluje výkyvy cen komoditních derivátů obchodovaných na burze (ETD) spíše než anomální chování trhu. Právě v obdobích zvýšené nejistoty a volatility jsou tyto mechanismy přenosu rizika (např. zajištění) nejpotřebnější. Proto by burzy měly zůstat plně funkční a otevřené účastníkům trhu i v době zvýšeného napětí.

Burzy hrají důležitou roli při určování cen finančních nástrojů, včetně derivátových kontraktů, prostřednictvím volného působení sil nabídky a poptávky. S výhradou jejich zastřešující povinnosti řídit řádný trh podle směrnice EU MiFID II/R¹ a také nařízení o zneužívání trhu², burzy umožní trhu, aby v daném okamžiku určil ceny. Zejména u derivátů burzy organizují otevřený a transparentní mechanismus, který pomáhá účastníkům trhu převádět rizika. Úkolem burz je být neutrálním provozovatelem tohoto tržního mechanismu. To znamená, že nemají předem danou představu o vnitřní hodnotě finančního nástroje přijatého k obchodování. Burzy totiž zajišťují, aby účastníci trhu využívající jejich zařízení mohli v daném okamžiku získat nejlepší cenu pro daný objem a typ obchodu, a to bez jakéhokoli zásahu.

Burzy disponují sadou dynamických a konfigurovatelných systémů, které umožňují zvládat období zvýšené volatility cen. Tyto tzv. přerušovače a podobné mechanismy zajišťují, aby se nové informace a rychle se měnící události řádným způsobem promítly do podmínek poptávky a nabídky na trhu. Funkce přerušovačů snižují pravděpodobnost a rozsah krátkodobých cenových skoků nebo neobvyklých pohybů na trhu. Nejedná se však o postupy cenové manipulace, ale o nezbytné ochranné prvky, které chrání řádný mechanismus určování cen. K velkým cenovým výkyvům v průběhu obchodního dne může stále docházet, pokud je řídí řádná rovnováha sil nabídky a poptávky.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 600/2014 ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 596/2014 ze dne 16. dubna 2014 o zneužívání trhu.

Obecně lze říci, že tato ochranná opatření fungují tak, jak mají. V důsledku toho by bylo zbytečné zavádět nové typy mechanismů zastavení obchodování, které by zmírnily důsledky nedostatku dodávek energie. Vzhledem k tomu, že současná energetická krize je primárně způsobena nedostatkem dodávek energie, zavádění dalších umělých mechanismů kontroly cen (jako jsou cenové kolony nebo koridory) nebude řešit základní síly, které určují ceny. Pokud navíc burzy nebudou schopny zajistit spravedlivou a transparentní tržní cenu, existuje riziko, že se některé smlouvy o komoditních derivátech přesunou do výrazně méně transparentního mimoburzovního prostoru, čímž potenciálně vzniknou rizika pro finanční stabilitu. Ceny by měly odrážet základní ekonomickou realitu.

Další informace o fungování jističů pro trhy s energií naleznete v často kladených dotazech společnosti Europex na toto téma ([zde](#)).